

7 Metoda bart mesazhin: të mësuarit e bazuar te detyra në EQD/EDNJ

7.1 Kufizimet e edukimit tradicional të qytetarisë

Në mësimdhënien tradicionale që bazohet te përmbajtja, edukimi qytetar përqendrohet tek faktet dhe informacioni rreth kuadrit institucional të vendit. Përmbajtja ka qenë pak a shumë “pa kohë” dhe mund të mësohet dhe të testohet sistematikisht. Nga këndvështrimi i nxënësit, ka pak ndryshim ndërmjet të mësuarit përmendësh të fakteve rreth parlamentit ose rreth specieve të ndryshme të peshqëve të ujëra të ëmbla për qëllimet e një testi të sotëm, por të harruara nesër. Një qasje e tillë nuk ofron vlera të shtuara për edukimin e qytetarëve në komunitete demokratike, të bazuara në të drejtat e njeriut.

7.2 Të mësuarit *përmes* dhe *për* demokraci dhe për të drejtat e njeriut kërkon të mësuar aktiv

Në fushën e EQD/EDNJ, informacioni për sistemin politik të vendit ka një qëllim: ai mundëson aftësimin e nxënësit të marrë pjesë në të (të mësuarit “*për*” demokraci dhe të drejtat e njeriut). Megjithatë, pjesëmarrja politike këkon trajnim dhe përvojë. Për këtë arsye, në fushën e EQD/EDNJ, metoda duhet të bartë edhe mesazhin. Të mësuarit “*rreth*” demokracisë dhe të drejtave të njeriut ka nevojë të mbështetet nga mënyra si nxënësit mësojnë- të mësuarit “*përmes*” demokracisë dhe të drejtave të njeriut. Nxënësit kanë nevojë për mjedise të nxëni që mbështetin të mësuarit ndërveprues, konstruktivist si dhe trajnimin e kompetencave. Pra, ata duhet të jenë aktivë dhe ndërveprues, në mënyrë që mësuesit të ndihen të detyruar t’i lejojnë ata “t’i hapin vetes punë” dhe të komunikojnë.

7.3 Detyrat – Mjetet që mësuesi përdor për të mbështetur të mësuarit aktiv

Në këndvështrimin e mësuesit, detyrat e përgatitura me kujdes janë mjetet kryesore për të mbështetur proceset aktive të të mësuarit. Në skicimin ose në përshtatjen e detyrave të të nxënit, mësuesi merr parasysh të gjitha aspektet kryesore të mësimdhënies dhe të mësuarit: struktura e përmbajtjes dhe e objektivave të të mësuarit, nivelet fillestare të arritjes së nxënësve, të kuptuarit dhe aftësitë, shanset e të mësuarit, media dhe atmosfera e punës në klasë.

EQD/EDNJ, në thelb, organizohet si mësim me bazë detyre. Vëllimet II – VI përmbajnë shumë demonstrime dhe përshkrime të të mësuarit me bazë detyre, të integruar në katër mësimet rradhazi, për të lejuar planifikim më realist të saj. Të mësuarit me bazë detyre ndahet në tre kategori bazë: simulimi i realitetit, eksplorimi i realitetit dhe prodhimi. Tabela e mëposhtme përmban shembuj për këto kategori.

Të mësuarit në bazë detyre		
Simulatimi i realitetit në klasë	Eksplorimi dhe ndërmarrja e veprimeve në situatat e jetës reale	Produkti
Lojë me role	Intervistë me një ekspert	Prezantim
Lojëra për vendimmarrje	Intervistë në rrugë	Fletë pune
Statujat që luajnë	Pyetësor dhe kërkim	Poster
Konferenca	Profesion	Qarkore
Biseda televizive	Kërkim pune	Gazetë muri
Debate	Studim raste	Video ose pjesëz muzikore
Seanca dëgjimore Panel	Të marrësh pjesë në qeverinë e shkollës Të marrësh pjesë në planifikimin e mësimit	Internet site Prezantim Raport: të rejtat e javës Ekspozitë Portfofol
Trajnimi i aftësive		

7.4 Të mësuarit në bazë të detyrës është të mësuar në bazë problemi

Përvoja ka treguar se nxënësit vlerësojnë shumë lirinë që ata gëzojnë në mjedise të tilla dhe besimin që mësuesi ka tek ta në përdorimin me efektshmëri të kohës. Nxënësit mësojnë të marrin përsipër përgjegjësi vetëm nëse atyre u jepet dhe liria për këtë qëllim. Rreziku i dështimit është gjithmonë i pranishëm, por pa rreziqe nuk ka progres. Mund të ndodhë që nxënësit të arrijnë rezultate që nuk përputhen me shpresat e mësuesit, por mësuesi fiton ide të vlefshme për zhvillimin e nivelit të kompetencës së nxënësit dhe nevojat për të mësuarit e tyre në të ardhmen. Procesi i të mësuarit është po aq i rëndësishëm sa rezultati i tij.

Në të mësuarit në bazë detyre, nxënësit përballen me probleme, jo vetëm me ato që lidhen me përmbajtjen dhe lëndën, por edhe me organizimin e punës së tyre. Ata duhet të njihen me to, për të gjetur edhe zgjidhjet personale. Në sajë të sfidës për të zgjidhur probleme, çdo formë e të mësuarit me bazë detyre, ofron mundësi të pasura për formimin e aftësive, për shembull, për menaxhimin e kohës, për planifikimin e punës, për të bashkëpunuar në grup, për të siguruar materiale dhe përzgjedhur informacione, për të gjetur dhe për të përdorur vegla të ndryshme etj. Të mësuarit në bazë detyre është fleksibël, pasi nxënësi mund të përshtasë detyrën në përputhje me aftësitë e tij.

7.5 Roli i mësuesit në fazat e të mësuarit me bazë detyre

Të mësuarit në bazë detyre të afrohet me jetën e të rriturit; ne të gjithë duhet të përballojmë problemet dhe detyrat vetë, pa praninë e një mësuesi ose trajneri. Mësuesi duhet të kujdeset të mos cënojë shanset e mëdha të të mësuarit, duke ndërhyrë para kohe ose më tepër se duhet. Në këtë lloj të mësuarit, mësuesi luan më shumë rolin e trajnerit se sa atë tradicional, të lektorit ose të mbikëqyrësit.

- Mësuesi vëzhgon si nxënësit menaxhojnë zgjidhjen e problemeve me të cilat ndeshen dhe nuk duhet të dorëzohet që me kërkesat e para të tyre për t'u treguar zgjidhjen. Nëse e shoh të nevojshme, mësuesi mund t'u japë atyre sugjerime për të lehtësuar detyrën, pa harruar që nxënësit duhet të "vuajnë" disi për zgjidhjen, siç do të vuajnë në jetën e tyre reale.
- Mësuesi vëzhgon nxënësit në punë, me dy skenare vlerësimi në mendje: procesi i të mësuarit dhe arritjet në punë.²² Nxënësit në punë dorëzojnë materialet e papërpunuara për vlerësimin e nevojave të të mësuarit. Ndërsa nxënësit punojnë, mësuesi ndërmerr hapat e para për planifikimin e mësimëve të ardhshme të EQD/EDNJ.
- Mësuesi mund të ofrojë veten "për t'u përdorur" si burim informacioni me kërkesën e nxënësve, kur bëhet fjalë për shembull, për një pyetje që kërkon përgjigje të shpejtë. Në këtë rast, rolet përmbysen – nxënësit vendosin kur dhe për çfarë kërkohet ndërhyrjen e mësuesit të tyre.

7.6 Të mësuarit ndërveprues kërkon vazhdimësi

Të mësuarit në bazë detyre duhet të përfshijë procesin e reflektimit. Ai mund të kërkojë përmbledhje të shpejtë, për shembull, nëse nxënësit, pas një loje me role, shfaqin ndjenja të forta gëzimi, zhgënjimi, inati etj.

Në një seancë plenare të drejtuar nga mësuesi, nxënësit shkëmbejnë idetë dhe reflektojnë për veprimtarinë e tyre. Çfarë kemi mësuar? Si mësuam? Për çfarë qëllimi po mësojmë? Pa këtë reflektim, të mësuarit në bazë detyre është thjesht një veprim, vlera e të cilin nuk del jashtë vetes. Nga pikëpamja e të mësuarit konstruktivist, reflektimi është koha që i kushtohet analizës abstrakte e sistematike dhe gjykimeve. Mësuesi jep udhëzimet, konceptet, informacionin shtesë, konteksti i të cilit ofrohet nga vetë veprimtaria e të mësuarit në bazë detyre.

---

22. Shih Pjesa 2, Njësia 5, Fletë pune 3: Këndvështrime dhe forma të vlerësimit, në këtë vëllim.